

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-2-258 (İlk inceleme)
Karar Sayısı : 09-21/447-112
Karar Tarihi : 6.5.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA

B. RAPORTÖRLER: Hakan BİLİR, Nur Seda KÖKTÜRK, Özgür Can ÖZBEK

C. BAŞVURUDA

20 BULUNAN : - Güçlü GÖLGE
Unalan Mah. Ayazma Cad. Şahlan Sok. No: 12/A
Üsküdar- İstanbul

D. HAKKINDA İLK İNCELEME YAPILAN:

- Avea İletişim Hizmetleri A.Ş.
Abdi İpekçi Cad. No:75 34367 Maçka- İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Avea İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin (Avea) Tüm İş+Ofis tarifesi kapsamında sabit hatlara doğru yapılan aramalar için Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin (Türk Telekom) çağrı sonlandırma ücretlerinin dahi altında fiyatlandırma yaptığı iddiası.

30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Şikayet dilekçesinde özetle;

- 1045 olarak bilinen Millenicom Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş. distribütörü Eclub Kart Mert AŞAR Ortaklığı olarak UMTH hizmeti sundukları,
- Avea'nın kurumsal müşterilerine yönelik olarak başlatmış olduğu "Tüm İş+Ofis Tarifesi" kapsamında sabit hatlara doğru yapılan aramalar için uyguladığı ücretlerin ara bağlantı ücretlerinin dahi altında kaldığı,
- Söz konusu tarife kapsamında 9,90 TL ödeyerek ayda 1600 dakika ev ve/veya işyerlerinin aranabildiği,
- Bu şekilde dakikası 1 kuruşun dahi altında bir fiyatlamanın söz konusu olduğu,
- Bu koşullar altında piyasada rekabet olanaklarının kalmadığı

40 iddia edilmektedir.

Şikayetçi tarafından gönderilen 08.01.2009 tarih ve 213 sayılı yazıda ise özetle;

- UMTH hizmeti veren bir firma olarak dakikası 4,9 kr ile aynı hizmeti müşteriye ancak aylık 70-80 TL'ye verebildikleri,
- Türk Telekom'un çağrı başlatma, ara bağlantı ve çağrı sonlandırma ücretleri düşünüldüğünde, UMTH operatörlerinin, Avea'nın sunmuş olduğu fiyatlarla iş yapmalarının mümkün olmadığı,
- Pazardaki rekabet sorunları sebebiyle 2004 yılından beri birçok firmanın iflas ettiği

50 ifade edilmektedir.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 7. maddesinin, "Rekabet Kurulu, elektronik haberleşme sektörüne ilişkin olarak yapacağı inceleme ve tetkiklerde, birleşme ve devralmalara ilişkin olarak vereceği kararlar da dahil olmak üzere elektronik haberleşme sektörüne ilişkin olarak vereceği tüm kararlarda öncelikle Kurum'un görüşünü ve Kurum'un yapmış olduğu düzenleyici işlemleri dikkate alır" şeklindeki ikinci fıkrası uyarınca, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'ndan (BTK) konuya ilişkin görüşü talep edilmiş, BTK görüşü 07.04.2009 tarih ve 2445 sayı ile Rekabet Kurumu kayıtlarına girmiştir.

60

G. DOSYA EVRELERİ: Rekabet Kurumu kayıtlarına 27.11.2008 tarih, 7823 sayı ile giren ve Güçlü GÖLGE tarafından gönderilen şikâyet başvurusu üzerine şikayetçiden ek bilgi talep edilmiş ve bu ek bilgi 08.01.2009 tarih, 213 sayı ile Rekabet Kurumu kayıtlarına girmiştir. Şikayete yönelik olarak 29.01.2009 tarih ve 402 sayılı yazıyla bilgi istenen Avea 09.02.2009 tarihli yazısı ile ek süre talep etmiş, 16.02.2009 tarih ve 1212 sayılı yazısı ile talep edilen bilgileri iletmiştir. Konu ile ilgili Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu görüşü 28.01.2009 tarih ve 392 sayılı yazıyla talep edilmiş ve ilgili görüş 08.04.2009 tarih ve 2511 sayıyla Kurum kayıtlarına girmiştir. Yapılan inceleme sonucunda hazırlanan, 27.4.2009 tarih, 2008-2-258/İİ-09-HB sayılı İlk İnceleme Raporu, 28.04.2009 tarih ve REK.0.06.00.00.110/119 sayılı Başkanlık Önergisi ile birlikte 09-21 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

70

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda yer verilen tespit ve değerlendirmeler ışığında; şikâyete ilişkin olarak herhangi bir işlem tesis edilmesine gerek bulunmadığı sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Şikayet Konusu "Tümü+Ofis" Tarifesi

Avea'nın kurumsal müşterilerine yönelik olarak sunduğu Tüm İş+Ofis tarifesi, Avea'dan talep edilen ve Kurum kayıtlarına 16.2.2009 tarih ve 1212 sayı ile giren bilgiye göre 23.6.2008 tarihinde başlamış olmakla birlikte, şirket tarafından öngörülen bir bitiş tarihi bulunmamaktadır. Avea resmi internet sitesinden alınan bilgilere göre 7.1.2009 tarihi itibarıyla söz konusu tarifenin detayları aşağıdaki gibidir:

80

Tablo 1: Tümü+Ofis Tarifesi Ücretlendirme Detayları (7.1.2009)

Aylık ücret	9,99 TL
Ücretsiz Görüşme Süresi	3200 dk
Şirket içi	24,5 Kr / dk
Avea	24,5 Kr / dk
Ev-İş	24,5 Kr / dk
Diğer GSM Operatörleri	24,5 Kr / dk
SMS	21 Kr

Tarife detaylarında ayrıca;

- Fiyatlara %18 KDV dahil, %25 Özel İletişim Vergisi hariç olduğu,
- Kontör atış periyodunun 6 saniye olduğu,

- Ücretsiz görüşme süresinin, ev, iş yönüne yapılan aramalar ile TümAile tarifesindeki ve Faturalı Avea Kurumsal tarifelerindeki hatlara yapılan aramalar için geçerli olduğu,
- 90 - Ev/iş yönüne yapılan ücretsiz aramaların 1600 dk'yı, TümAile tarifesindeki ve Faturalı Avea Kurumsal tarifelerindeki hatlara yapılan ücretsiz aramaların 1600 dk'yı aşamayacağı,
- Ücretsiz görüşme süresi bittikten sonra yapılan şirket içi aramalarda şirket içi fiyatının, şebeke içi (Avea'ya doğru) yapılan aramalarda şebeke içi (Avea'ya doğru) fiyatı, ev/iş yönüne yapılan aramalar için ev/iş arama fiyatının geçerli olacağı,
- Ay içinde kullanılmayan ücretsiz dakikaların silineceği,
- Diğer bütün kurumsal tarifelerdeki abonelerin, Tümİş+Ofis tarifesindeki aboneleri kendi tarifelerinin şebeke içi (Avea'ya doğru) fiyatından arayabilecekleri belirtilmiştir.¹

100 Yukarıda yer verilen bilgilerden görüldüğü üzere, Tümİş+Ofis tarifesi aylık sabit 9,90 TL karşılığında 1600 dakikası sabit hatlara, 1600 dakikası ise TümAile tarifesindeki ve Faturalı Avea Kurumsal tarifelerindeki hatlara olmak üzere toplam 3200 dakika bedava konuşma olanağı tanımaktadır. Söz konusu dakikaların kullanılmaması durumunda ise yine söz konusu sabit tarife ücreti alınmakta, hediye dakika miktarının üzerindeki konuşmalar şebeke içi olup, TümAile ve Faturalı Avea Kurumsal tariflerinde olmayan hatlara yönlenen aramalar ile diğer GSM aramaları ise ayrıca ücretlendirilmektedir.

1.2. Değerlendirme

Şikayetçinin iddiaları değerlendirildiğinde, bahse konu hususlar ile rekabet hukuku literatüründe yıkıcı fiyat(lama) olarak tanımlanan uygulamaların ima edildiği görülmektedir. "Yıkıcı fiyat", üzerinde anlaşma sağlanan genel kabul görmüş bir tanımlı olmamakla birlikte, rekabetin elimine edilmediği veya en azından kısıtlanmadığı durumda, kârlı olmayan fiyat olarak ifade edilmektedir². Bu sebeple yıkıcı fiyatlama yapan firmanın daha sonra fiyatlarını rekabetçi seviyenin üzerine çıkararak zararını telafi etmeyi amaçladığı kabul edilmektedir. Dolayısıyla yıkıcı fiyat uygulaması genellikle maliyet altı fiyat olarak ortaya çıkmaktadır. Olağandışı düşük fiyatlara katlanılmasının gerekçesini ise, rakiplerin söz konusu fiyatlar ile rekabet edemeyerek piyasa dışına itilmesi amacı oluşturmaktadır. Yıkıcı fiyatlama döneminde katlanılan zararlar, rakiplerin piyasa dışına itilmesinden sonra yapılan fiyat artışları ile karşılanabilecektir. Bu anlamda bir yıkıcı fiyatlama uygulamasından bahsedilebilmesi için teşebbüsün hakim konumda bulunması, fiyatın maliyet altı olması, rakiplerin piyasa dışına çıkarılmasının amaçlanması ve yıkıcı fiyatlama dönemindeki zararların karşılanabilmesi başlıca unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

120 Hakim durumun tespiti ise öncelikle bir ilgili pazar tanımlanmasını gerektirmektedir. Mevcut dosya kapsamında şikayetçinin hakim durumda bulunduğu varsayımı altında bir değerlendirme yapılmasının tercih edilmesi nedeniyle ilgili pazarın tanımlanmasına gerek bulunmamakla birlikte, şikayet konusu çağrılarının büyüklüğünü (ihlal iddialarının etkisini) görebilmek bakımından, olası pazar tanımlamaları içerisinde en dar olanına odaklanılması doğru olacaktır. Şikayet konusu iddialar 130 değerlendirildiğinde, şikayet konusunun, Türk Telekom şebekesinde sonlanan ve

¹ Tümİş+Ofis tarifesinin 14.4.2009 tarihi itibarıyla farklı bir şekilde ücretlendirildiği anlaşılmıştır.

² "Predatory Foreclosure" OECD Journal of Competition Law and Policy Vol. 9, No:1 s.91

hem GSM hem de sabit hat operatörlerinden başlatılan çağrılar kapsayan bir piyasanın varlığını ima ettiğini kabul etmek mümkündür.

140 BTK görüşünde de yer aldığı üzere, Avea'nın şikayet konusu tarife paketindeki abone sayısının tüm Avea abone sayısına oranı yalnızca %(...), Avea'nın Türk Telekom'da sonlanan çağrılar içerisindeki payı ise yalnızca %(...) olarak gerçekleşmiştir. Görüldüğü üzere Avea'nın şikayet konusu çağrılarının içinde yer aldığı varsayılan (en dar) pazar içerisindeki payı oldukça düşüktür. Varsayımsal olarak, Avea'nın söz konusu pazarda hakim durumda olduğu kabul edilse dahi, şikayet konusu çağrılarının, Avea'nın Türk Telekom'da sonlanan kendi kurumsal çağrılarında payı dahi önemsiz sayılabilecek oranlarda gerçekleşmektedir.

Tümüştü+Ofis tarifesi dâhilinde sabit hatlara doğru olan trafiğin, Avea'nın toplam faturalı kurumsal hatlardan sabit hatlara doğru olan trafik içerisindeki payı aşağıdaki gibidir:

Tablo 2: Toplam Faturalı Kurumsal Hatlardan Sabit Hatlara Doğru Gerçekleşen Aramalar İçerisinde Tümüştü+Ofis Tarifesinin Payı

Aylar	Toplam trafik içerisindeki pay (%)	Toplam gelir içerisindeki pay (%)
Haz.08	(.....)	(.....)
Tem.08	(.....)	(.....)
Ağu.08	(.....)	(.....)
Eyl.08	(.....)	(.....)
Eki.08	(.....)	(.....)
Kas.08	(.....)	(.....)
Ara.08	(.....)	(.....)

150 Görüldüğü üzere, gerek abone sayısı bakımından, gerekse sabit hatlara doğru yapılan arama trafiği ve bu trafikten elde edilen gelir bakımından Tümüştü+Ofis tarifesinin, Avea'nın toplam müşteri portföyü ile kurumsal hat trafiği ve kurumsal hatlardan elde ettiği gelirler içindeki payının oldukça düşük olduğu görülmektedir. Bu çerçevede, şikayet konusu çağrılarının büyüklüğü dikkate alındığında, söz konusu tarife paketi ve yıkıcı fiyatlama politikası ile rakiplerin pazarın dışına itilmesinin amaçlanması söz konusu olmadığı gibi benzer bir şekilde böyle bir etkinin ortaya çıkması da muhtemel görünmemektedir. Bu çerçevede şikayet konusu tarife paketinin esasen mobil perakende hizmetler pazarına yönelik olarak uygulamaya konulmuş olduğu anlaşılmıştır.

160 Avea'nın bu tarifede dakika başına elde ettiği yaklaşık (...) kuruşluk ortalama gelirden (bu hesaplamalara sabit ücret dahil olup vergiler hariç tutulmuştur) şikayetçinin, Avea'nın dakika başına fiyatının 0,6 kuruş olarak maliyetlerin çok altında gerçekleştiği iddiasının geçerli olmadığını göstermektedir.

Tablo 3: Tümüş+Ofis Tarifesi Kapsamında Elde Edilen Toplam Süre, Toplam Gelir, Ortalama Gelir

Aylar	Toplam Süre (dk)	Toplam Gelir (TL)	Ortalama Gelir (TL/dk)
Haz.08	(.....)	(.....)	(.....)
Tem.08	(.....)	(.....)	(.....)
Ağu.08	(.....)	(.....)	(.....)
Eyl.08	(.....)	(.....)	(.....)
Eki.08	(.....)	(.....)	(.....)
Kas.08	(.....)	(.....)	(.....)
Ara.08	(.....)	(.....)	(.....)
Ortalama			(.....)

170 Bu çerçevede esasen paketin temel amacı, düşük sabit, şebeke içi ve yüksek şebekeler arası görüşme fiyatı ile GSM pazarında pay alabilmektir. Daha önce de ifade edildiği üzere, şikayet konusu tarife paketinden kaynaklanan çağrılarının büyüklüğünün bir kötüye kullanma eylemi etkisi ortaya çıkartması mümkün olmamakla birlikte, “paket tarifelerin” değerlendirilmesinin, kamuya “duyurulan fiyat”lardan değil, “gerçekleşen fiyatlar” üzerinden yapılması gerekmektedir. şikayetçi tarafından Tümüş+Ofis tarifesi kapsamında sabit hatlara (ev ve iş yönüne) yapılan aramaların dakika başı ücretlendirilmesinin řu şekilde hesaplanması gerektiği iddia edilmektedir: Dakika başına ücret= $9,90^3 \text{ TL}/1600^4 = 0,0061875 \text{ TL} / \text{dk}$

180 Görüldüğü üzere bu hesaplama ile Tümüş+Ofis tarifesi kullanan bir kurumsal abonenin, sabit hatlara yaptığı aramalar için dakika başına ödemesi gereken ücret yaklaşık 0,6 kuruş olarak bulunmaktadır.

190 Ancak şikayetçinin hesaplamaları bakımından ortaya çıkan temel yanlışlığı, her bir kurumsal kullanıcının hat başına 1600 dk. olan ücretsiz görüşme süresinin tamamını kullandığı/kullanacağı (1600 dk'nın ne altında ne üstünde konuşacağı) varsayımına dayanmasıdır. Halbuki karşılaştırmada kullanılması gereken kıstas gerçekleşen fiyatlar olmalıdır. Avea'nın Tümüş+Ofis tarifesinde gerçekleşen fiyatların hesaplanmasında dikkate alınması gereken hususlar abone başına konuşma süresi ile abone başına elde edilen gelirdir. Aşağıdaki tabloda görüleceği üzere Avea'dan başlayıp Türk Telekom şebekesinde (sabit hatta) sonlanan çağrılarının abone başına süresinin yaklaşık (...) dakika olarak gerçekleştiği yani 1600 dk.'nın onda birinin dahi altında kaldığı tespit edilmiştir.

Tablo 4: Tümüş+Ofis Tarifesinde Sabit Hatta (PSTN) Yapılan Aramaların Toplam ve Abone Başına Süresi

Aylar	Avea →PSTN konuşma süresi (dk)	Abone Başına Avea→PSTN Süre
Haz.08	(.....)	(.....)
Tem.08	(.....)	(.....)
Ağu.08	(.....)	(.....)

³ Abone başına sabit ücret

⁴ Tarife'nin sabit hatta yapılan aramalar için verdiği toplam ücretsiz dakika miktarı

Eyl.08	(.....)	(.....)
Eki.08	(.....)	(.....)
Kas.08	(.....)	(.....)
Ara.08	(.....)	(.....)
Ortalama		(.....)

200 Abone başına düşen trafik miktarının, pakette hediye verilenin çok azı olması karşısında, Avea'nın, Tümlüş+Ofis tarifesi kapsamında sabit hat şebekesine yapılan çağrılardan elde ettiği dakika başına gelirin de, şikayetçinin iddia ettiği gibi 0,6 kuruşun çok üzerinde olacağını tahmin etmek yanlış olmayacaktır. Ancak daha önce de ifade edildiği üzere, şikayete konu eylemin bir kötüye kullanma olmayacağına yönelik bulgular ve bu yönde ulaşılan kanaat neticesinde, bu inceleme kapsamında, fiyatların gerçekteki seviyelerinin ne olduğuna yönelik hesaplamalar yapılmasına gerek duyulmamıştır.

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler sonucunda, Avea'nın ilgili tarife aracılığı ile hakim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilebilecek bir uygulama içinde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

210 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; başvuru konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.